

'Ik en Tilburg Noord, daar wordt de wereld gehoord.' Dit zong Hind Hakki vorig jaar tijdens de Tilburgse Revue. Zelf wonen we ook in deze stad of zijn er sterk mee verbonden. Na een half jaar intensieve kennismaking en samenwerking zijn wij, net als Hind, alleen maar meer gehecht geraakt aan Noord. Aan Tilburg Boven het Kanaal. Afgekort TiBoKa. Achter die nieuwe koosnaam gaat een wereld van ideeën schuil. Kleinere en grotere plannen die we vaak samen met kwartiermakers ontwikkelden. Van tuktuk tot minidorp, van markthall tot *doorman*.

Als Tilburgs team deden we mee aan de prijsvraag Panorama Lokaal Tilburg Noord. Een coalitie van gemeente Tilburg, Van Wanrooij Bouw en Ontwikkeling, woningcorporatie WonenBreburch en Waterschap De Dommel en de bij PACT betrokken bewoners daagde ons uit. Wethouder Mario Jacobs vatte de opdracht kort samen. 'Ontwerp de vlag waar we de komende decennia achteraan kunnen lopen. Geef een uitdagend toekomstperspectief dat best mag schuren.'

In iets sjiekere woorden gaat het er dan om maatschappelijk opgaven zoals energietransitie, klimaatadaptatie en de woningbouwopgave te verbinden met de wijk. Om iets te doen aan de armoedeproblematiek en onveiligheid. Liefst samengevat in een maatschappelijke businesscase die partijen en bewoners voor lange termijn aan elkaar verbindt én een startpunt vormt voor handen-uit-de-mouwen morgenvroeg.

Onze ambitie lag in het maken van goede plannen mét de mensen in deze wijk. Met de huidige bewoners, de ondernemende kwartiermakers. We kozen niet voor de 'statistische' route. Want natuurlijk kun je flink slopen en dure woningen toevoegen. Natuurlijk zal de problematiek dan gemiddeld best minder worden. Maar dergelijke statistieken geven geen antwoord op de serieuze en urgente vragen achter veel voordeuren.

We spraken met de mensen van Tilburg Noord. Hieruit zijn kwartiermakers naar voren gekomen die zelf iets tot stand willen brengen. Die nu al de slagkracht hebben om verandering teweeg te brengen. Bevlogen leken of betrokken professionals. Mensen die zich ergens hard voor willen maken op thema's die bij de wijk passen zoals voedsel of jongeren. Ook het ruimtelijk domein is grondig geïnterpreteerd. Er spelen een hoop dringende vraagstukken die een rechtstreekse ingreep rechtvaardigen.

Via dit proces van samen *onderzoeken, ontwerpen, ondernemen* ontstond een praktische visie die de coalitie uitdaagt maar hen bovenal ondersteunt bij het vervlechten van hun ambities. Die aansluit bij de energie die PACT allang wakker heeft gekust. Een préventieve aanpak vooral: het motto is minder pleisters en meer vitamines. Dit proces stopt niet bij het inleveren van onze presentatie. Wij doen voorstellen om het vliegwieltje een extra zwiep te geven. De gevoelde trots op TiBoKa doet de rest.

In onze visie gaat het over buurten waarin we pincet in plaats van voorhamer gebruiken. Over transitiezones waar openbare ruimtes meer betekenis krijgen. Over stadsstraten en knooppunten waar nieuwe iconen ontstaan. Over doorlaatbare stadsranden die de geïsoleerde ligging van TiBoKa doen afnemen. Hoe ziet dat eruit in onze bijna honderd concrete maatregelen en projecten? Van *small* tot *extra large*, uitgezet in de tijd. We lichten er een paar uit.

In de Tuinen van Kouwenberg, tussen de rand van Noord en de Burgemeester Bechtweg komen verschillende soorten collectief wonen in zogenaamde 'gehuchten', minidorpjes met verschillende woningtypes waar het accent ligt op *community*-wonen. We combineren dit met kleinschalige voedselproductie. Dat sluit weer prima aan op de bestaande plannen voor een wijkwekerij. En op de droom van kwartiermakers over een markthal in Noord. In de Tuinen van Kouwenberg is recreatie en dagbesteding mogelijk en er ontstaat als vanzelf een nieuwe (mentaal kortere) route naar landschapspark Pauwels. Het landschap fungeert als waterberging en tuin van Tilburg. Op de akkers wordt biologisch geteeld, graag samen met boeren van boven de Bechtweg.

Een ander icoonproject is de TiBoKa TukTuk. Een laagdrempelig vervoersmiddel waarin onder andere ouderen zich veilig kunnen verplaatsen. Bijvoorbeeld naar Peerke Donders. De tuktuk heeft naast een soort buurtbusfunctie ook een toeristische functie voor héél Tilburg. Jongeren verdienen als chauffeur van de tuktuks Bokaties, een nieuwe lokale munteenheid. Er komt een werkplaats op het Wagnerplein waar de zelfontworpen wagentjes worden onderhouden. Deze werkplaats ligt vlakbij de nieuwe VMBO-school zodat leren en werken vervlochten raken.

In de voor Noord zo kenmerkende stempels van Stokhasselt komen centraal gelegen plekken waar we een aantal dingen slim combineren: maatschappelijke en medische functies, laagdrempelige ontmoetingsruimte en nieuwe woonvormen voor senioren die in hun buurt willen blijven wonen. Tussen zelfstandig wonen en verpleegd wonen in. Met zorg en dagbesteding op pantoffelroute-afstand. De Tilburgse politiek vroeg er recent om en noemde deze vorm een 'Zorgbuurthuis'. Wij noemen het een Krachtpit. Per duizend bewoners is er één 'buurtdokter'. Een team van wijkverpleging, GGD, sociaal werk, jongerenwerk en maatschappelijk werk helpt mee bij vroegsignalering. Elders, in de Kapelmeesterlaan, zorgt een *doorman* dag en nacht voor extra ogen.

De Stokhasseltlaan wordt afgesloten ter hoogte van het Ypelaerpark. Zo ontstaat meer parkruimte en verzachten we de harde scheiding met de Heikant. De vijver wordt groter en bergt zo meer water. In het water ligt een speeleiland, met het speelschip en andere bijzondere speelelementen. Met toezicht, zo wordt het een trekker voor ouders en kinderen. In de plint van Parkzicht komt ArtVillage. Hier krijgen Corpo Máquina, Het Zuidelijk Toneel en Fashion Clash onderdak. Deze drie partijen maken deel uit van Forwart, een kunst- en cultuurproject dat recent een Europese subsidie ontving. Wat ons betreft kan ook een kwartiermaker met zijn boksschool in het park terecht. Er zijn immers grote gemene delers, zoals de drijfveer om jongeren wilskracht, vertrouwen en doorzettingsvermogen bij te brengen.

Het ontschotten van de forse budgetten in zorg, welzijn, onderwijs en handhaving geeft - in de ideale maatschappelijke businesscase - het beste en snelste rendement. Wij geloven alleen niet in domein- en decenniabrede rekensommen of vuistdikke convenanten. Wel in een stevige persoonlijkheid die in dit soort wijken meer waarde toevoegt dan een ondoorgrondelijke businesscase. Een soort Riek Bakker maar dan van de euro's, een soort Cees de Sloper maar dan van de schotten. Voor niemand bang.

Voor een compleet overzicht van alle plannen kunt u terecht op www.tiboka.nl.

Voor de ondernemende bewoners van TiBoKa hebben we zelfs www.tiboka.com al gereserveerd.